Vuoden 2020 talousarvioesitys.
Kuntien valtionavut luvussa 28.90.30

Kuntien peruspalvelujen valtionosuus ja verotulomenetysten kompensaatio vuonna 2020

VALTIOVARAINMINISTERIÖ

Kuntien verotulomenetysten kompensaatiot siirretään erilliselle momentille vuodesta 2020 alkaen

Verovähennyksistä ja muista valtion päättämistä veroperustemuutoksista johtuvia kunnallisverotulojen menetyksiä on vuodesta 2010 lähtien kompensoitu kunnille peruspalvelujen valtionosuuden yhteydessä. Vuonna 2019 verotulomenetysten kompensaatiot ovat noin 2 mrd. euroa peruspalvelujen valtionosuudesta.

Veroperustemuutosten korvaus ei kuitenkaan ole luonteeltaan osa peruspalvelujen valtionosuutta, vaan valtion korvaus kunnille lainsäädännön muutoksista johtuvista kunnallisverotulon menetyksistä, eli saamatta jääneistä verotuloista.

Verotulomenetysten kompensaatiot ehdotetaan vuoden 2020 budjetissa siirrettäväksi erilliselle momentille. Tämä lisää valtionosuusjärjestelmän läpinäkyvyyttä. Läpinäkyvyyden lisäämiseksi kompensaatiot on tarkoitus erottaa jatkossa myös kunnan kirjanpidossa valtionosuuksista erilliseksi eräksi. Vuonna 2020 kompensaatio kasvaa 285 milj. euroa.

Muutoksella ei ole vaikutusta kuntien kokonaisrahoitukseen.

Peruspalvelujen valtionosuuden kasvuun vuonna 2020 vaikuttavat tekijät

Kiky-sopimuksessa sovittuun lomarahojen leikkaukseen liittyvä valtionosuuden vähennys päättyy vuonna 2019. Valtionosuudet kasvavat tämän seurauksena noin 264 milj. euroa, mutta kuntien palkkakustannukset kasvavat vastaavasti.

237
milj. euroa

Kunnille maksetaan jo vuonna 2019 (III LTAE) kertaluonteinen 237 milj. euron kompensaatio, jolla oikaistaan kiky-sopimuksen lomarahaleikkauksista aiheutuva kaksinkertainen vaikutus valtion ja kuntien välisissä kustannustenjaon tarkistuksissa vuosina 2019-2022.

Hallitusohjelman mukaisesti väliaikaiset valtionosuusleikkaukset kunnille päättyvät vuonna 2020. Peruspalvelujen valtionosuuteen tehdään vuonna 2020 indeksikorotus, joka lisää valtionosuutta noin 166 milj. euroa.

Valtion ja kuntien välinen vuotuinen lakisääteinen kustannustenjaon tarkistus lisää peruspalvelujen valtionosuutta noin 102 milj. eurolla vuonna 2020.

Hallitusohjelman mukaiset muutokset peruspalvelujen valtionosuudessa vuonna 2020

Peruspalvelujen valtionosuuden mitoituksessa ehdotetaan otettavaksi vuonna 2020 huomioon neljä hallitusohjelmassa sovittua toimenpidettä.

Vaasan sairaala muutetaan laajan päivystyksen sairaalaksi. Toimenpide kasvattaa valtionosuuksia 1,0 milj. eurolla.

Subjektiivista varhaiskasvatusoikeutta laajennetaan 1.8.2020 alkaen. Toimenpide kasvattaa valtionosuuksia 7,1 milj. eurolla vuonna 2020 ja vuodesta 2021 alkaen 17,0 milj. eurolla.

Varhaiskasvatuksen ryhmäkokoja pienennetään 1.8.2020 alkaen. Toimenpide kasvattaa valtionosuuksia 6,7 milj. eurolla vuonna 2020 ja vuodesta 2021 alkaen 16,0 milj. eurolla.

Huomioidaan perheiden ja elämäntilanteiden moninaisuus, tuetaan tahattomasti lapsettomien perheellistymistoiveita sekä turvataan hedelmöityshoitojen yhdenvertainen saatavuus. Toimenpide kasvattaa valtionosuuksia 2,0 milj. eurolla.

Lisäksi valtionosuuden mitoitukseen vaikuttavat aiemmin päätetyt muutokset

Tekninen JTS (kevät 2019)

- lastensuojelun jälkihuollon laajennus, lisäys vuonna 2020 12 milj. € ja 12 milj. € lisää vuosittain vuoteen 2023 saakka, eli yht. 48 milj. €.
- A1-kielen opetuksen aloittamisen varhentaminen, vos-lisäys 7,5 milj. € vuonna 2020, vuositaso 12 milj. €.

Edellisellä vaalikaudella päätetyt:

- Erikoissairaanhoidon keskittämiseen liittyvä säästö.
- Omais- ja perhehoidon kehittämiseen liittyvä menosäästö.

Muita valtionosuuteen vaikuttavia muutoksia

- Peruspalvelujen valtionosuudesta varataan 10 milj. euroa valtionosuuden harkinnanvaraiseen korotukseen.
- Lisäksi 40 milj. euroa siirretään kuntien digitalisaation kannustinjärjestelmään (mom. 28.90.32). Siirto kasvaa 10 milj. eurolla vuodesta 2019.
- Syrjäisyyskertoimen laskennan päivitys. (Korjataan TK:n tekemä virhe vuosien 2017-2021 syrjäisyysluvun laskennassa. Saamatta jääneet lisät ovat yhteensä 4,1 milj. euroa. Syrjäisyyslisää liikaa saaneilta kunnilta ei peritä takautuvasti perusteettomasti saatuja etuuksia, yht. 5,3 milj. €)
- Sairastavuuskertoimen lakisääteinen päivitys (Tehdään 5 v. välein, ei vaikuta momentin loppusummaan mutta kuntakohtaisia vaikutuksia jonkin verran).